

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

อาชีพมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ เพราะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความพึงพอใจในตนเอง การประกอบอาชีพจะทำให้บุคคลเกิดความภูมิใจในตนเอง รู้สึกว่าตนมีค่า ได้แสดงถึงความสามารถในการพึ่งตนเองและทำประโยชน์ให้แก่สังคม การประกอบอาชีพเป็นการตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย สังคม และจิตใจของบุคคล (อรอนงค์ รัชญะวัน, 2539 : 1) และเนื่องจากอาชีพมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์โดยเฉพาะสภาพจิตใจ สุขภาพกาย และสังคม ดังนั้นการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี การขยายตัวของโลกการทำงาน และตลาดแรงงานที่เกิดขึ้น เพื่อสนองต่อพัฒนาการที่ก้าวล้ำของสังคมทำให้เกิดความหลากหลายของอาชีพ เช่น อาชีพนักแสดง นักธุรกิจ นักวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งอาชีพแต่ละอาชีพก็มีความแตกต่างกันมาก บางอาชีพก็เหมาะสมกับบุคลิกภาพของคนหนึ่ง แต่ก็อาจจะไม่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของอีกคนหนึ่ง การเลือกประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัดของแต่ละบุคคลจึงมีความสำคัญมาก คนที่เลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตน ย่อมก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และก่อให้เกิดความสุขในการทำงาน และยังมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับบุคลิก ลักษณะอุปนิสัย ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดในงานอาชีพของตนเองแล้ว โอกาสที่จะรักงาน ตั้งใจทำงาน หรือรับผิดชอบในหน้าที่การงานก็จะมึ้น้อย มีแต่ความเบื่อหน่าย ไม่อยากทำงาน ดังนั้นโอกาสก้าวหน้าหรือประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพจึงมีน้อย และเนื่องจากคนเราต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพ ภายหลังจากการศึกษาเป็นเวลาช้านานถึงหนึ่งในสามของชีวิต หรือประมาณ 100,000 ชั่วโมง ดังนั้นการที่จะต้องอดทนต่อกิจกรรมที่น่าเบื่อหน่าย เป็นระยะเวลาอันแสนนาน เช่นนี้ จึงทำให้ชีวิตของคุณไม่มีความสุข ซึ่งผลเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้ ก่อให้เกิดการสูญเปล่าทั้งเวลา ความเจริญก้าวหน้าของบุคคล เศรษฐกิจของครอบครัวและของประเทศชาติเป็นส่วนรวมอีกด้วย (พิน โย พรหมเมือง, 2548 : Online)

การเลือกประกอบอาชีพเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน ซึ่งบุคคลที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพจะต้องรู้จักตัวเองในด้านความสนใจ ความสามารถ และความถนัดเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการยากสำหรับทุกคนทั่วไป และนอกจากจะต้องรู้จักตัวเองแล้ว ผู้เลือกอาชีพจะต้องรู้จักโลกของงาน คือ รู้จักอาชีพ โดยละเอียดหลายอาชีพ จึงมีความจำเป็นต้องจัดบริการแนะแนวอาชีพ เพื่อช่วยเหลือบุคคลให้สามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้ (กรมการจัดหางาน, 2541 : 4)

ในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่ามีหลายคนที่ยังสับสนไม่กระจ่างในลักษณะบุคลิกภาพของตน ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และเกิดผลเสียต่าง ๆ ตามมามากมายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นเพื่อให้สามารถขจัดปัญหาและความสูญเปล่าในการทำงาน เราจึงควรมาทำการสำรวจตนเองก่อนที่จะตัดสินใจหางานทำต่อไป ซึ่งในการสำรวจตนเองนั้นเราควรจะได้ทราบว่าตนเองมีจุดเด่น ทักษะ ค่านิยม บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รวมทั้งสภาพด้านร่างกายและข้อจำกัดต่าง ๆ อย่างไรบ้าง และต้องยอมรับในสิ่งที่ตนมี ไม่ฝืนทำในสิ่งที่ตนไม่ชอบหรือไม่มีความสามารถ เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจหางานทำได้เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด (ช่อลัดดา ขวัญเมือง, 2541 : 270)

การเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองนั้นไม่ใช่จะกระทำได้ง่าย จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น การช่วยเหลือในการเลือกอาชีพ การวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพตั้งแต่ยังศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่ของโรงเรียนในฐานะที่เป็นสถานการศึกษาที่จะต้องแนะแนวให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตน โดยคำนึงถึงความสนใจ หรือความต้องการของตนต่ออาชีพนั้น ๆ เป็นอันดับแรก เนื่องจากความสนใจเป็นความต้องการหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตนชอบมากกว่าสิ่งอื่น หรืออีกนัยหนึ่ง ความสนใจเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตนต้องการ และสิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นอันดับต่อไป ได้แก่ ความถนัด สติปัญญา ความสามารถ ฐานะเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ความต้องการของตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าและความมั่นคงของงานอาชีพ ความต้องการของผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่งถ้านักเรียนได้เลือกอาชีพโดยคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว ก็จะช่วยให้นักเรียนได้เตรียมพร้อมในการเลือกอาชีพ และเลือกอาชีพได้ตรงตามความเป็นจริง สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของตน ซึ่งจะเป็นผลต่อเนื่องให้ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ และประเทศชาติก็จะได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพออกไปช่วยพัฒนาประเทศสืบต่อไป

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความสนใจมีความสำคัญต่อบุคคลในการเลือกอาชีพเป็นอย่างมาก ซึ่งครูหรือผู้แนะแนวเป็นบุคคลที่สามารถช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง รู้ความสนใจของตนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ เป็นต้น และเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วย

ให้ทราบถึงความสนใจในอาชีพหรือแนวทางการศึกษาต่ออย่างสมบูรณ์ ก็คือ แบบสำรวจความสนใจที่จะช่วยให้ครูและนักเรียนได้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับความสนใจของตัวนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษาในการเลือกอาชีพและศึกษาต่อ ดังที่ ลักขณา ศรีวัฒน์ (2543 : 282) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบสำรวจความสนใจไว้ว่า แบบสำรวจความสนใจนั้น เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนรู้จักตัวเอง เข้าใจตนเองดีขึ้น สามารถตัดสินใจและนำตนเองได้ถูกต้อง สามารถพลิกแพลง เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไขแผนการศึกษาหรืออาชีพของตนได้อย่างเหมาะสม

เนื่องจากแบบสำรวจความสนใจมีความสำคัญต่อการแนะแนวการเลือกอาชีพ และการศึกษาดังกล่าว แต่การสร้างและพัฒนาแบบสำรวจความสนใจในอาชีพของประเทศไทยยังมีน้อย และยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ที่มีอยู่ในขณะนี้บางส่วนยังเป็นการทดลองใช้ และปรับปรุงให้ได้มาตรฐานอยู่ บางส่วนก็ดัดแปลงและพัฒนามาจากแบบสำรวจความสนใจในอาชีพของต่างประเทศ เช่น แบบสำรวจความสนใจทางอาชีพของคูเดอร์ สตรอง ฮอลแลนด์ เป็นต้น ซึ่งในการนำแบบสำรวจมาใช้จำเป็นต้องคำนึงถึงอาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความเจริญทางสังคม ยิ่งก่อให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ ขึ้นมาอีกมากมายหลายแขนง เช่น อาชีพเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อาชีพเกี่ยวกับมลภาวะแวดล้อม อาชีพเกี่ยวกับการออกแบบแฟชั่น เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงต้องมีการสร้างและพัฒนาแบบสำรวจความสนใจในอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันอยู่เสมอ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการพัฒนาแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นระดับช่วงอายุที่มีความสนใจในอาชีพอย่างแท้จริงขึ้น โดยแบบสำรวจที่พัฒนาขึ้นจะประกอบด้วยกลุ่มอาชีพจำนวน 6 กลุ่ม ตามกรอบแนวคิดของฮอลแลนด์ ได้แก่ อาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง (Realistic) อาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Investigative) อาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม (Artistic) อาชีพประเภทงานบริการการศึกษาและสังคม (Social) อาชีพประเภทงานการจัดการและค้าขาย (Enterprising) และอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียน (Conventional) ทั้งนี้เพื่อให้ครูแนะแนวสามารถนำแบบสำรวจความสนใจในอาชีวดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานแนะแนวการศึกษาและอาชีพในปัจจุบัน และให้ผู้เรียนได้ทราบความสนใจที่แท้จริงของตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับตนเอง และประสบความสำเร็จในชีวิตตามที่ตั้งความหวังไว้ในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาแบบสำรวจความสนใจในอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่พัฒนาขึ้น
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายของคะแนนจากผลการสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบสำรวจความสนใจในอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญและประโยชน์ คือ

1. ได้เครื่องมือสำรวจความสนใจในอาชีพที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ใช้ในงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
2. ทำให้นักเรียนทราบความสนใจของตนเองได้ชัดเจนขึ้น และได้มาซึ่งข้อมูลในการช่วยตัดสินใจวางแผนการศึกษาและอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน
3. ช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนวทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพของนักเรียน ทำให้สามารถแนะแนว และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนการเรียน เพื่ออาชีพในอนาคตต่อไป
4. เป็นแนวทางแก่ผู้สนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาแบบสำรวจความสนใจในอาชีพที่มีคุณภาพและมาตรฐานต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแบบสำรวจความสนใจในอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี เขต 1 เขต 2 และเขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 61 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 20,234 คน เป็นนักเรียนชาย 8,076 คน นักเรียนหญิง 12,158 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เขต 2 และเขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบบ เขต 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,000 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ขอบเขตเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ โดยสำรวจความสนใจในกลุ่มอาชีพตามกรอบแนวคิดของฮอลแลนด์ ซึ่งมีการจำแนกอาชีพเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้ คือ อาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง (Realistic) อาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Investigative) อาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม (Artistic) อาชีพประเภทงานบริการการศึกษาและสังคม (Social) อาชีพประเภทงานการจัดการและค้าขาย (Enterprising) และอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียน (Conventional)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสนใจในอาชีพ หมายถึง สภาพที่นักเรียนมีความสนใจต่อกลุ่มอาชีพใดกลุ่มหนึ่งใน 6 กลุ่มอาชีพ ซึ่งได้จากการจำแนกอาชีพตามกรอบแนวคิดของฮอลแลนด์ โดยแสดงออกมาในรูปของความสนใจ ในอาชีพกลุ่มนั้น ๆ หรือแสดงออกมาในรูปของบุคลิกภาพ ความชอบในกิจกรรม หรือความสามารถในกลุ่มอาชีพนั้นมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ อันจะทำให้เด็กนักเรียนมีแนวโน้มที่จะเลือกประกอบอาชีพในกลุ่มนั้น ๆ

2. อาชีพตามกรอบแนวคิดของฮอลแลนด์ หมายถึง อาชีพซึ่งประกอบด้วยประเภทงาน 6 ประเภท ดังนี้

2.1 อาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง (Realistic) หมายถึง อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นรูปร่างเด่นชัด มีกฎเกณฑ์ และมีระบบที่แน่นอน รวมทั้งกิจกรรมที่ต้องสัมผัส เช่น วัตถุ เครื่องมือ เครื่องจักรกล พืชและสัตว์ อาชีพประเภทนี้ ได้แก่ ป่าไม้ ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างวิทยุ ช่างเทคนิค ช่างทำบดล้อคนขับรถชุดดิน วิศวกรรมเหมืองแร่ เป็นต้น

2.2 อาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Investigative) หมายถึง อาชีพที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต สืบค้นข้อมูล การจัดระบบ และการคิดค้นวิทยาการใหม่ ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์ เช่น เคมี ฟิสิกส์ เพื่อให้เข้าใจ และควบคุมธรรมชาติได้ อาชีพประเภทนี้ ได้แก่ แพทย์ นักอุศุนิยมวิทยา นักธรณีวิทยา นักชีววิทยา นักเคมี นักฟิสิกส์ นักเขียนบทความทางวิชาการ เป็นต้น

2.3 อาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม (Artistic) หมายถึง อาชีพที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นนามธรรม มีอิสระ ไม่มีระบบตายตัว มีความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ ทางศิลปะทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นทางวรรณคดี ดนตรี การละคร การประพันธ์ และศิลปะชนิดต่าง ๆ อาชีพประเภทนี้ ได้แก่ นักดนตรี นักประพันธ์ นักโฆษณา นักร้อง นักแต่งเพลง ผู้กำกับการแสดง ผู้ตกแต่งอาคารภายใน ผู้ค้าศิลปะวัตถุ เป็นต้น

2.4 อาชีพประเภทงานบริการการศึกษาและสังคม (Social) หมายถึง อาชีพที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ การฝึกหัด การพัฒนา การอนุรักษ์ และการให้กำลังใจผู้อื่น รวมทั้งกิจกรรมที่แสดงออกถึงความต้องการสร้างสรรค์ สัมผัสกับผู้อื่นด้วย อาชีพประเภทนี้ ได้แก่ ครู นักจิตวิทยา พยาบาล จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ ที่ปรึกษาปัญหาส่วนตัว เป็นต้น

2.5 อาชีพประเภทงานการจัดการและค้าขาย (Enterprising) หมายถึง อาชีพที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การประชาสัมพันธ์ การชักชวน การเป็นผู้นำ ตลอดจนการควบคุมผู้อื่น เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อาชีพประเภทนี้ ได้แก่ นายธนาคาร ทนายความ นักธุรกิจ พ่อค้า แอร์โฮสเตส นายหน้า นักจัดรายการโทรทัศน์ เป็นต้น

2.6 อาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียน (Conventional) หมายถึง อาชีพที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม การจัดระบบหรือระเบียบ เช่น เก็บรายงาน จัดข้อมูล คัดลอกข้อมูล จัดหมวดหมู่รายงาน และข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลข รวมทั้งการควบคุมเครื่องคิดคำนวณทางธุรกิจ อาชีพประเภทนี้ ได้แก่ นักบัญชี เลขานุการ ผู้ดูแลสินค้าในสต็อก ผู้ควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ เสมียนจ่ายเงิน พนักงานจดคำให้การในศาล เป็นต้น

3. แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ หมายถึง แบบสำรวจความสนใจในอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยจำแนกกลุ่มอาชีพออกเป็น 6 ประเภท ตามกรอบแนวคิดของฮอลแลนด์ คือ กลุ่มอาชีพประเภทงานงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง (Realistic) งานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Investigative) งานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม (Artistic) งานบริการ การศึกษาและสังคม (Social) งานการจัดการและค้าขาย (Enterprising) และงานสำนักงานและเสมียน (Conventional) แบบสำรวจ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายชื่ออาชีพ 6 กลุ่มอาชีพ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านอาชีพ 6 กลุ่มอาชีพ แบ่งออกเป็น 4 หมวด ได้แก่ หมวดบุคลิกภาพ หมวดกิจกรรม หมวดความสามารถ และหมวดการประเมินตนเอง

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 เขต 2 และเขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ เขต 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

5. คุณภาพของเครื่องมือ หมายถึง คุณภาพของแบบสำรวจความสนใจในอาชีพที่สร้างขึ้น ด้านความตรง และความเที่ยง

5.1 ความตรง (Validity) หมายถึง ความสามารถของแบบสำรวจความสนใจในอาชีพที่วัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ โดยวัดองค์ประกอบของคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้รับการทดสอบ ได้สอดคล้องกับเนื้อหา และครอบคลุมพฤติกรรมตรงตามที่กำหนดไว้ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้หาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบสำรวจ

5.2 ความเที่ยง (Reliability) หมายถึง คุณสมบัติของแบบสำรวจความสนใจในอาชีพที่สามารถวัดพฤติกรรมเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพของนักเรียนได้คงที่แน่นอน ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็จะให้ค่าไม่ผิดไปจากเกณฑ์เดิม

5.3 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด (Standard Error of Measurement) หมายถึง ค่าของคะแนนที่แตกต่างหรือคลาดเคลื่อนไปจากคะแนนจริงของผู้สอบ

6. เกณฑ์ปกติ (Norms) หมายถึง ข้อเท็จจริงทางสถิติที่บรรยายการแจกแจงคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากการทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ และเป็นคะแนนตัวแทนที่จะบอกระดับความสนใจในอาชีพกลุ่มต่าง ๆ ของผู้สอบว่าอยู่ในระดับใดของกลุ่มประชากร โดยแสดงลงในตารางเพื่อบอกความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนดิบกับค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) และคะแนนที่ปกติ (Normalized T-score) ที่แปลงมาจากคะแนนดิบ